

Sygn. akt IV CNP 23/19

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie ze skargi uczestnika postępowania
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt I Ca (...),
w sprawie z wniosku A. G.
przy uczestnictwie H. G.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 listopada 2019 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w W. , w sprawie o podział majątku wspólnego, z wniosku A.G. przy uczestnictwie H.G. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w L. z dnia 18 maja 2016 r. w zakresie jego pkt 1 i 2, a w pozostałej części oddalił apelację wnioskodawczyni. Od powyższego orzeczenia H.G. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając Sądowi II instancji naruszenie: 1) przepisów prawa procesowego, tj.: 1. Art. 214 § 1 k.p.c. w zw. z art. 149 § 2 k.p.c. i art. 210 k.p.c. polegające na pozbawieniu uczestnika możliwości działania i możliwości obrony swoich praw, poprzez niepowiadomienie uczestnika o terminie rozprawy,

nieodroczenie rozprawy mimo uzasadnionego wniosku i przeprowadzenie rozprawy z udziałem pełnomocnika, któremu uczestnik wypowiedział pełnomocnictwo, a także uniemożliwienie uczestnikowi wypowiedzenia się i zajęcia stanowiska co do opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego na okoliczność wyceny udziału w 1/4 nieruchomości położonej przy ul. W.; 2. Art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. polegające na przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, która nie została wykonana w sposób prawidłowy i która była już nieaktualna w chwili wydawania postanowienia przez Sąd Okręgowy w W. ; 3. Art. 320 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c. polegające na zasądzeniu od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie obowiązku zapłaty kwoty 49 296 zł, tytułem spłaty, płatną w terminie dwóch miesięcy od wydania postanowienia, bez uwzględnienia sytuacji majątkowej i możliwości płatniczych uczestnika; 2) przepisów prawa materialnego, tj.: art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 6 k.c., polegające na uznaniu, iż ciężar dowodu w sprawie, obciążał uczestnika postępowania, który powinien wykazać, że jego oświadczenie złożone w akcie notarialnym, o nabyciu w czasie trwania związku małżeńskiego składnika majątku odrębnego, uzasadnione jest faktem pochodzenia środków na to nabycie z jego majątku odrębnego, podczas gdy konsekwencją obowiązywania art. 3 ust. 1 u.k.w.h., jest to, że nikt nie może żądać od osoby, której prawo ujawniono w księdze wieczystej, aby swoje prawo lub jego treść wykazywała za pomocą dalszych dowodów.

W dalszej kolejności skarżący wskazał, że wyżej wyszczególnione postanowienie Sądu Okręgowego w W. jest niezgodne z art. 214 § 1 k.p.c. w zw. z art. 149 § 2 k.p.c. i art. 210 k.p.c., 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., art. 320 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c. i art. 3 u.k.w.h., w zw. z art. 6 k.c. Skarżący podniósł również, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż w niniejszej sprawie nie przysługiwała skarga kasacyjna oraz nie wystąpiły także podstawy wznowienia postępowania.

W konkluzjach skarżący domagał się stwierdzenia, że zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w W. jest niezgodne z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest, co do zasady, dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez ustawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Innymi słowy, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie instytucji prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może, w razie wystąpienia szkody, uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa. Pogląd ten koresponduje z założeniem, że demokratyczne państwo prawne, powinno wymagać od członków tej wspólnoty tj.: obywateli, dbałości o swoje prawne interesy i partycypowania w dostarczanych przez prawo środkach, w szczególności środkach zaskarżenia.

Wnosząc skargę dnia 1 kwietnia 2019 r., uszło uwagi uczestnika postępowania H.G., że w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm. - dalej „ustawa o SN”). Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny "szkody judykacyjnej", jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Mając ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne z przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż począwszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

as]

jw